

Kiek 'ns an

Omdat we andere fotografen graag inspireren, laten we hier hardwerkende beroepsfotografen aan het woord met hun eigen verhaal, ook als ze niet net in the picture zijn door een boek, een prijs of een tentoonstelling. We zoeken de vakman of -vrouw die inventief de crisis wist te overleven. Het vervult ons met bewondering: 'Kiek 'ns an'. Zeventiende aflevering, voorlopig laatste uit Vlaanderen, Antwerpen.

Juist tijdens crisis zijn foto's belangrijker als fondsenwerver



© Isabel Corthier



© Isabel Corthier

ISABEL CORTHIER



© Isabel Corthier

[tekst] Maurits Schmidt

Isabel Corthier (38, Antwerpen), een stralende, gretige persoonlijkheid, had met architectuur de verkeerde keuze gemaakt. Het werd fotografie. Dicht op de mensen. En waar kan dat beter dan in de Derde Wereld? Al was het maar omdat België nog steeds banden onderhoudt met de voormalige kolonie Congo. Corthier werkt vooral voor NGO's, Niet Gouvernementeel hulp-Organisaties, zoals Caritas International. Ontwikkelingssamenwerking staat onder druk. Haar werk ook?

Als je in Nederland had gewerkt, sloeg de crisis voor jou misschien alsnog toe. Het kabinet besloot immers per 2016 meer dan tachtig procent subsidie te korten op de belangrijkste NGO's.

"België kort er ook op. Hopelijk zonder rechtstreekse gevolgen voor mij. De NGO's zoeken hun geld nu bij privédonateurs, dus wordt de communicatie naar hen belangrijker."

Wordt hulpgeld dan niet binnenlands besteed ten koste van de hulp zelf?

"Investeren in mij verdient zich terug. Ze verwachten door mijn foto's meer geld binnen te halen. Zo wordt mijn werk juist belangrijker. Hoe dichterbij iets komt, door foto's, hoe meer men geneigd is te helpen."

Stuiten we hier niet gauw op cynisme? Maakt het overvoeren met foto's van 'arme zwartjes' ons niet al gauw onverschilliger?
"Dat komt doordat we steeds dezelfde beelden bleven gebruiken van de arme

hulpeloze zwarte die niets kan, in de put zit. Het kader van de foto is mooi gekozen, maar soms uit de context geknipt: een eenzaam meisje op verdroogde, gescheurde aarde, nergens een auto of een dorpje te bekennen. Ik geloof dus best dat de mensen hier te veel choquerende beelden over zich heen kregen. Daarover, over de ethiek van beeldgebruik in het algemeen, wordt nu hard nagedacht. Er is wereldwijd sprake van een communicatie-evolutie. Zeker over hoe fotografen bij NGO's hun beelden toepassen: hoe brengen wij de hele Derde-Wereldproblematiek in beeld? Dat ethische debat is nu op gang."

En dat gaat niet ten koste van jouw vrijheid van beroep als kunstenaar?

"Uiteraard wel. Als je in opdracht werkt, heb je altijd richtlijnen. Ik vraag 'welke boodschap willen jullie brengen?' Soms willen ze aantonen wat de behoefte is, soms willen ze aantonen wat hun hulp teweegbrengt."

In het eerste geval moet jouw foto-object zielig zijn, in het tweede geval blij en dankbaar. Kan jij dat naar believen fotograferen?

"Ja, dat denk ik wel. Twee jaar geleden was ik in een vluchtelingenkamp in Goma, Congo. Een verschrikkelijke situatie. Toch treuren die mensen niet direct. Dan zoek ik dus ook niet die ene persoon die in een hoekje zit te treuren. Dat vind ik liegen. Mijn manier van werken? Ik bied allebei aan. Beeld van zowel mensen die het hard te verduren hebben als van mensen die blij vooruitgaan. De realiteit is altijd genuanceerd en complex. In fotografie luistert dat misschien nog nauwer dan in een journalistieke tekst. Want dat ene beeld bij een artikel zegt inderdaad vaak meer dan duizend woorden. Beeld en tekst samen, wat ik altijd wil, schetsen samen de meest genuanceerde context. Daarom voeg ik, uit respect voor de persoon, zelf altijd al een bijschrift met zoveel mogelijk informatie toe."



© Isabel Corthier



© Isabel Corthier



© Isabel Corthier

“BEELD EN TEKST SAMEN SCHETSEN DE MEEST GENUANCEERDE CONTEXT”



© Isabel Corthier

Jij helpt dus de crisis die de overheid veroorzaakt in het ontwikkelingswerk door jouw ondersteunend werk te overkomen. “Eigenlijk wel, ja, denk ik.”

Zouden de NGO's je nu dramatischer beelden gaan vragen?

“Voor de copywriter is het bewezen dat een choquerend beeld meer opbrengt. Dat zegt nog niet dat de NGO's daar helemaal in meegaan. De nuance blijft. Dat merk ik. De boodschap is altijd belangrijk. Die is vervolgens wel afhankelijk van de plek waar ik naartoe word gestuurd. Dat kan bijvoorbeeld een vluchtelingenkamp of een chique shopping-mall zijn. De bestemming bepaal ik niet zelf. Voor en na de bezuinigingen is er wel nuance in de opdrachten. Vorig jaar werd meer positief nieuws gevraagd, nu iets meer over barrières. Maar dat zijn nog altijd geen stervende kinderen. (Het interview werd afgenomen vóór publicatie van de inmiddels wereldberoemde foto van het gestorven driejarige Syrische kleutertje Aylan, red.) Mijn werk gebruiken ze voor campagnebrieven, de website of het magazine.”

Werk je ook samen met Nederlandse NGO's?

“Nog niet, ik hoop er wel op. Mijn foto's komen wel in een database die over de hele wereld gaat. Misschien moet ik mijn foto's wat meer bij fotoagentschappen aanbieden, want bij NGO's verdienen je toch minder dan in andere takken.”

Heb jij als fotograaf de crisis vanaf 2009 bewust meegemaakt?

“In 2005, 2006 begon ik vooral met huwelijks- en evenementenfotografie. Tot vier, vijf jaar geleden. Ik had niet echt het gevoel dat er crisis was. Ik verdiende goed mijn centen. Diegenen die met een winkel zaten, met ontwikkelen en afdrukken, wat stopte door de digitalisering, hadden het moeilijker. Ook door de opkomende burgerfotografie. Een tijdje werkte ik in een fotostudio, maar ik trok al gauw de conclusie ‘geen eigen zaak opendoen’. Ik huurde wel een etalage. Laten zien wat je kan, contacttelefoon en e-mailadres erbij. Ik had een mobiele studio. Zo kon ik alles meenemen naar de klanten.”

Dan kies je om naar de Derde Wereld te gaan.

“Doordat ik mijn man, Stephan, leerde kennen. Antropoloog, gezondheidspro-

motor van Artsen zonder Grenzen. Nee, ik mocht niet mee. Ik stapte naar de communicatieverantwoordelijke: ik wil mijn vriend op locatie bezoeken, mag ik daar voor jullie een fotoreportage maken? Dat mocht. De reportage verscheen in hun tijdschrift. Ik wilde altijd al dokter of chirurg worden in Afrika. Snijden, dat was mijn kinderdroom. Dat werd later architectuur.”

Toch, architectuur is tijdlozer. Een gebouw gaat langer mee dan een mens.

“Wat ik miste in de architectuur was de mens. Ik houd van mensen. En van esthetiek. Die twee samen stuurden me naar geneeskunde. De kunstrichting nam dat uiteindelijk over. Daarin miste ik weer sociale contacten, dus ging ik op de avondschool fotografie studeren, als hobby. Hier merkte ik dat ik de twee kon combineren en ben ik afgestudeerd in schoonheid. Nu fotografeer ik alleen mensen.

Op straat krijg ik snel het vertrouwen. Mensen voelen aan dat ik er niet op uit ben iets slechts van hen te onthullen. Zo'n soort fotograaf ben ik niet, ik heb geen tweede agenda. Ik wil ze waardig, met respect in beeld brengen. Daarbij moet ik soms de mensen wat regisseren, maar ik loop liever stilletjes, onopvallend, onzichtbaar rond een persoon, zodat ik de echtheid van zijn ‘zijn’ kan fotograferen.”

Zo'n grote camera voor je buik, leidt dat niet af?

“Ik werk met Canon. Sinds eind vorig jaar sponsort Fujifilm mij. Ze sturen me ook met kleine toestellen op pad, wat wel z'n voordelen heeft. Systeemcamera's met verwisselbare lenzen, enorme beeldkwaliteit. Ze hebben beide hun voor- en nadelen. Per job kies ik welk toestel ik gebruik. Altijd moet alles dubbel voor het geval er iets kapotgaat, en daarom neem ik maar één soort systeem tegelijk mee. Anders wordt het te zwaar.”

Is er ook concurrentie in de Derde Wereldfotografie?

“Wel, ik hoor dat fotografen vaak gratis hun diensten aanbieden, en dat de NGO dan zegt: ‘We blijven toch bij Isabel’. Dit komt denk ik omdat ze voor hun continuïteit kiezen in plaats van mikken op een goedkoop avontuur.”

Ga je nog steeds mee naar de landen waar je man ook werkt?

“Tegenwoordig ben ik meer weg dan

Stephan. Naar verschillende landen. Soms zien we elkaar een aantal maanden per jaar niet. In deze jobs moet je elkaar vrijheid geven, maar we puzzelen om meer samen te kunnen zijn en toch ons eigen ding te doen.”

De Derde Wereld is groot. Richt je je op speciale projecten?

“Omdat we graag samen dingen doen, heb ik als ‘logistiek’ gewerkt bij Artsen zonder Grenzen. Zo begrijp ik de werking van NGO's beter, van binnenuit. En daar maak ik dan ook weer foto's van. Dit jaar zijn we samen uit eigen middelen naar de Centraal-Afrikaanse Republiek gegaan. Daar speelde een genocide tussen christenen en moslims. Wij waren in een stadje waar die oorlog niet was uitgebroken, dankzij goede bemiddeling aan beide zijden. Daar wilden wij iets mee. Mijn foto's zijn gemaakt, Stephan zit er nu thuis over te schrijven. Een op waarheid gebaseerde roman. Laten zien dat er manieren zijn om vrede te bewaren, zoals hier is gelukt. Dat mag je onze politieke boodschap noemen. Maar ik kan de wereld niet veranderen. Ik zal ook niet gefrustreerd raken als ik dat steeds weer merk. Ik ben al blij als mijn steentje een beetje geluk brengt. Overbrengen dat die mensen het waard zijn om te worden gefotografeerd. Zo geef je ze waardigheid. Ik stuur die mensen de foto's ook op. Wij hebben echt goesting zulke projecten samen te doen. Om iets te creëren dat laat zien in welke wereld wij leven.”

En daarna?

“Nog niks. Ik ga nu eerst naar Albanië, een workshop documentaire fotografie volgen. Die verschuiving doet zich voor in mijn werk, dus wil ik er meer van weten. Van NGO-fotografie meer naar storytelling. Algemeen. Niet alleen Derde Wereld. Ik heb hier in België asielzoekers gefotografeerd voor Caritas, in Nederland Cordaid. Als fotograaf stop je nooit met interessante dingen ontdekken. Als ik nu terug zou gaan naar evenementenfotografie zou ik heel andere dingen zien als pakweg zes jaar geleden. Zeker wil ik ooit ook nog gaan filmen. Je kunt dingen dan weer heel anders vertellen. Ik zit alleen niet graag achter computers. Bij film moet dat, voor de nabewerking. En dan mis ik het sociale contact weer. Dus het liefst ga ik op pad, iets met mensen samen creëren, en dan mag het stoppen. Gelukkig kun je altijd bijleren. Dat blijft het boeiend maken.” ←